

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Контракт. шпаль. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4.00 злот.
Чотирьохмісячно 12.00 „
Піврічно 24.00 „
Річно 48.00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці і Канаді Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 2.00 злот. Швейцарії 7.00 злот. Швейцарії 5 шв. фр. Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей. Бельгії 7.00 злот. Австрії 7.00 злот. Зміна адреси 1 злот.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
—
ПІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ще одна поголоска.

Знову заповіді політичних змін у Польщі.

Львів, 16. липня 1932.

Канікулярний сезон без політичних поголосок і спеціальних обійтів не може, — на це вже нема ради, бо це — так мовити — природна спонука метеорології і політики. Так само додатковим природним явищем є браз, делікатно кажучи, „елементів правди“ у канікулярних поголосках, а здебільша навіть повна їх нісенітність. Бувають же поголоски неоторжним явищем у Польщі також і тоді, коли щось в державі дійшло, але відомості про це не доходять до відома громадян через своєрідну систему цензури. Тому тим більше право істинування мають вони в часі офіційних політичних ферій, коли посуха на відомості є наче законно усанкціонована. А проте сама ця остання поголоска, яку хочемо на цьому місці зареєструвати, має у собі деякі „елементи правди“: хоч це поголоска й не нова, але в дечому дорічна; — завжди актуальна.

Річ йде про дальшу участь маршала Пілсудського у польському державному житті. Варшавський єврейський щоденник „АБЦ“ привів розмову з „одним із знаменитих поліформованих діячів“, „людиною, яка стоїть близько великого вітара“ і той „знаменитий поліформований“ саватор відповідав на запити, що торкалися зміни заміщення марш. Пілсудським керми влади. Інформатор „АБЦ“ не тільки не заперечив цю можливість, але й П. досить прорічно підтвердив. Маршалок Пілсудський — мовляв — „стільки вже зробив для Польщі, що чейже наміється йому відпочинок“. Чи поголоска про акції маршала усеунутися від політики правди — цього інтерв'юатор „АБЦ“ не потвердив, але філософічно зауважив, що „у кожній політичній заваді є трохи правди“. Цією торкається будучого „рішального чинника“, то замість марш. Пілсудського мав би стати ним президент Мосціцький, який має „сильніший вплив на ріжкі справи, не лише господарські“, від часу, коли маршал „тримається оподалік“.

До того інтерв'ю редакція „АБЦ“ додає власний коментар, в якому пригадує мовчанку маршала Пілсудського ще від того часу, коли він мігав на Мадеру. Після тої подорожі слідувало вже кілька інших. Іздив маршал вже й до Єгипту, а вернувшись так само несподівано, як тоді з Мадери. Вийшов теж кількакратно до ріжких Суахілії і Пікілішоп. За кожним разом метушлились варшавські газетарі й кабаряни (та й не лише кабаряни) політики, що ось-ось мар-

шал „промовить“, і що ця промова знову започаткує якусь нову добу в історії післятравневого правління, а бодай пояснить, що має статися, що треба робити, кудю у настроях повної дезорієнтації ітн...

Але маршал мовчить, ні на одне засідання коаліційних прем'єрів не явився, на ніякі найважливіші події і проблеми внутрішньо-й закордоннополітичного характеру прилюдно не реагує, а „кажуть“, що й у чотирі очі resortовим міністрам та голові уряду маршал поради і вказівок не дає, залишаючи їм лише свободу відгадувати, що він думає, та — відсилаючи на Замок.

Поголоска про плян марш. Пілсудського в оглядках дорічною, що в останньому часі внутрішня і міжнародна ситуація польської Республіки справді не захоплює перебувати при кермі влади й носити весь тягар відповідальності. Додатково до цього ціла низка фактів „внутрішнього“ характеру: поглиблення ідеологічного розколення у санаційному таборі, гострий виступ санаційного „Піселему“ проти Маріяна Домбровського та його підприємства і війни, страшна компромітація групи Морачевського й Яворовського у зв'язку з процесом „Тасамки“, врешті щораз голосніші голоси деяких санаційних діячів, які поручають наближення або до правої опозиції через Падеревського, або до лівої через ріжних Ледницьких. Прикрі перипетії в пактом неагресії з СРСР, дипломатичний наступ німців, будь-що-будь наближення Франції до Німеччини, — а при всьому тому господарське положення Польщі, — ні, рішуче все те дає аж надто причини почувати себе втомленим і бажати відійти на бік.

Очевидно, що колиб дійсно марш. Пілсудський мав такий плян і в одному гарному моменті, несподівано як завжди, його зреалізував, — настала б багато поважніша ситуація, ніж лише „пересування опередку ваги в Бельведеру на Замок“. Все в Польщі — а санація у першій мірі — адають собі справу, що проблема залишення чи уступлення марш. Пілсудського не є проблемою механічного підшукування іншого „рішального чинника“. З уступленням марш. Пілсудського стававоб рубом питання екзистенції цілого післятравневого правління, цілої системи влади і самої влади.

Ширше на цю тему розводиться — очевидно — ще передчасно. А проте тема — як угорі агадало — не є неактуальною...

точно опрацьований. Дотепер опубліковано лише висліди щодо Чехії і Підкарпатської Русі. Незалежно від того, що нема ще відомостей про українські округи Словаччини — аніслід перепису з 1930 року є для нас майже сенсаційний! Бо за 10 літ населення Підкарпатської Русі збільшилось на 20.02 проц. і зросло до числа 725.615 душ, підвищуючи пересічну густоту населення з 48 до 57 душ на 1 км². Це приріст один з найбільших в Європі, а навіть на цілому світі!

Національний склад Підкарпатської Русі тепер такий:

чехословаків	35.157 (4.96 проц.)
українців	447.182 (63.04 проц.)
мадярів	108.950 (15.36 проц.)
жидів	90.509 (12.76 проц.)
румунів	12.650 (1.78 проц.)
німців	13.223 (1.86 проц.)
циганів	1.341 (0.19 проц.)
інших	303 (0.05 проц.)
чужих громадян	16.300 —

Отже абсолютні числа всіх національностей виказують приріст, але процентово зменшило дещо число мадярів і жидів. За 10 літ при було: чехословаків 15.382 (77.79 проц.) українців 74.682 (20.05 проц.) мадярів 5.260 (5.07 проц.) жидів 10.794 (13.54 проц.) німців 2.897 (28.06 проц.) румунів 1.840 (17.02 проц.) циганів 923 (220.81 проц.)

Великий процентовий приріст осіб чехословацької народності є неприродний і пояснюється напливом чехів до жандармерії та державної адміністрації краю (90 проц. державного апарату на Закарпатській Україні є чеської національності), як також і поступенним переходом жидів від мадарської до державної нації.

Приріст українського населення є більший від пересічного приросту природного і складається з приросту природного і з частинного відмадарщення краю. Зростаюча національна свідомість українського населення спричинює, що щораз менше українців голоситься до мадарської національності.

Це відмадарщення краю пояснює теж процентовий убуток чисел мадярів, а збільшення чисел німців і циганів.

Процентовий убуток жидів спричинений постійною еміграцією жидів до західних країв Чехословацької Республіки.

Рівночасно на терені самої Закарпатської України помітним і дуже відрадіним проявом є міграція українців з Верховини в урожайні долини над Тисою, заселені дотепер у більшості мадярами. Міграція ця огорнула до часу перепису біля 20.000 українського населення.

Так отже переведений з 1930 році перепис населення Закарпатської України виказав там отсі дуже додатні явища: I. величезну і зовсему силу українського елементу, яка переважує інші національності числами абсолютними і процентовими; II. зростаючу свідомість українського народу, що проявляється у відмадарщуванні краю; III. поступенну еміграцію жидів із Закарпатської України; IV. набування українцями урожайних і богатих теренів над сплавними частинами ріки Тиси.

Ю. П.

27 виборчих ліст у Берліні.

БЕРЛІН, ПАТ. Про політичне розбиття в Німеччині свідчить факт, що до виборів до райхстагу, які відбудуться 31. ч. м., оголошено в самому Берліні 27 ліст кандидатів.

Підписали австрійський протокол.

ЖЕНЕВА, ПАТ. На засіданні Ради Ліги представники Вел. Британії, Франції, Італії і Бельгії підписали австрійський протокол. Представники тих держав задекларували, що їх участь буде така: Вел. Британія і Франція по 100 мільонів, Італія 30, Бельгія 5 мільонів.

Населення Закарпатської України.

(У світлі двох переписів.)

Закарпатська Україна (офіційно: Підкарпатська Русь) — це найдальше на захід висунений бастион українського елементу. Бастион цей, що лежить у самому центрі Європи, може відіграти в історії нашого народу під оглядом політичним, стратегічним і господарським немаловажну роль. Від національної свідомості, числа й сили наших закарпатських братів залежить наша майбутність у більшій може мірі, ніж нам це нині видається. Тому-то експансія українства на Закарпатті для нас спеціально важна і цікава.

Від закінчення світової війни відбулись на території Чехословацької Республіки, а тимсамим і на області Закарпатської України, два загальні переписи населення, а саме 15. II. 1921 р. і 1. XII. 1930 р.

Перепис населення з 15. II. 1921 р. начислював на території Підкарпатської Русі 482 округи з населенням 604.593. Підкарпатська Русь обіймає простір 12.656 км², себто в 1921 році жило там 48 людей на 1 км².

Із 604.593 мешканців Підкарпатської Русі було: чехословаків 19.975 (3.31 проц.) українців 372.500 (62.32 проц.) мадярів 103.690 (17.35 проц.) жидів 79.715 (13.33 проц.) інших 10.326 (1.73 проц.)

румунів	10.810 (1.81 проц.)
циганів	418 (0.07 проц.)
інших	497 (0.08 проц.)
чужих громадян	6.862 —

Однак не всі округи, в котрих українці мають значну більшість, знаходяться в межах Підкарпатської Русі. Такі українські округи, як Межі Ляборч з 80 проц. українського населення, Сина з 65 проц. українського населення, Свидник Вижний з 54 проц. українського населення і сусідні, що разом мають приблизно 3.000 км² простору, приналежні до Словаччини. В цей спосіб поза межами Підкарпатської Русі, себто на Словаччині, опинилось по урядовій статистиці 85.644 осіб, що подали свою народність як українську (руську).

В цілях Чехословацької Республіки записано в 1921 р. 461.849 українців.

Релігійна приналежність закарп. українців досить різноманітна, а саме було:

6.583 (1.43 проц.)	римо-католиків
387.222 (83.84 проц.)	греко-католиків
62.621 (13.56 проц.)	православних
1.196 (0.26 проц.)	протестантів
3.751 (0.81 проц.)	мисеєвого віроісп.
476 (0.10 проц.)	інших.

Найновіший перепис населення Чехословацької Республіки з 1. XII. 1930 р. не є ще оста-

Париський мистецький сезон.

Сезон затягається. — „Недосяжні“ вистави. — Чотирих мистців. — Мистці-земляки. — Вистава на баржі.

Париж, липень.

Париж саме тепер переживає найповніший пик свого „сезону“, якого кульмінаційний пункт припадає на останні дні червня себто на тиждень „Grand Prix“, після якого ні один великий „світський“ парижанин не повинен залишатися у столиці тому, що великосвітське життя переноситься на модні пляжі та „води“. До деякої міри ця традиція ще зберігається, але тільки до деякої, бо тепер уже „сезон“ захоплює і добру частину липня. Наприклад найважливіші мистецькі вистави, що завжди супроводять цей сезон і є його одною з наймаркантишніх його ознак, тепер уже затягаються аж до серпня.

В цьому році мистецька частина сезону нарізкає блискуча і то не вважаючи на кризу, що дає себе сильно відчувати, особливо мистцям.

Сальон де Тюільрі, що відкрився в новому модерному приміщенні на Монпарнасі розгорнув перед глядачами велетенських розмірів фреску сучасного малярства. Тисячі-тисячі полотен заповнюють десятки салів і кімнат.

Цей Сальон, як і інші, ще раз підкреслив провідний напрям головних течій сучасного мистецтва у бік чистого малярства, якого головною метою є кольористична розв'язка малярських проблем тільки тими засобами, що їх дають сполучні фарби.

Ретроспективна вистава з нагоди століття Мане зібрала під дахом „Оранжереї“ полотна цього провідника імпресіонізму з усіх країн Старого та Нового Світу. Бостон, Філадельфія, Лисидон і ціла низка континентальних збірок (крім СРСР) дали свої найліпші образи цього майстра. Зібрали незабутню колекцію: один за одним проходять перед глядачем образи, що зробили епоху в малярстві і збірка яких під одним дахом ще так недавно видавалася недосяжною мрією. Так само нездійсненою вважали спеціалісти виставу візантійського мистецтва в таких розмірах, в яких її організував у минулому році Лювр. Не вважаючи на всі ці прощання, виставу таки зробили і вона зібрала такі унікати як Сірійська чаша з Америки і Codex Rossaniensis з півдня Італії. Аби побачити цей кодекс, автор цих рядків зробив подорож до маленького, мало цікавого містечка в Італії, де він перебуває і там довелось ще раз побачити його пурпурні сторінки, вже правда під шклом і то тільки — дві.

Париж одиноким місцем, де можливі такі вистави і то тепер майже щороку. І як тут ніколи не буває тяжке наше життя, всеж великою є са нагода, що дає нам співучасть, хочби пати, у мистецьких париських проявах.

За виставою Мане святочно відчинили вночі виставу Пікассо і П'єррісак був одним із ма-

ніфестацій сезону. Ця вистава обіймає 30 років праці цього майстра, що вже 30 років несе прапор „нового“ мистецтва. Знову весь світ надіслав свої експонати (знов крім СРСР — і то шкода, бо в Москві Шукін у свій час склав можливо найліпшу збірку на світі з творів Пікасса). Можна не любити творів цього майстра взагалі, можна ставитись неприхильно до творів із його останніх років — всеж найменший образ цього великого маляра байдужим нікого залишити не може.

У „Jeu de Paume“ Бельгія вшановує свого великого маляра світової слави: Енсора. Хтоб подумав Енсорі, з якого ще так недавно вся офіційна Бельгія сміялася як із фантаста, тепер за свою фантастику дістає від тої самої офіційної Бельгії титул барона!

У Petit Palais — вистава Доре з нагоди його століття артиста не дуже співзвучного зі сучасною епохою, але надлюдської продукції.

Вистава фаянсу в Музеї Декоративного Мистецтва, що обіймає 500 років французького фаянсу, вистава середньовічних китайських фресок у Люв, перська вистава в Музеї Гіме, вистава Буше у Шарпантьєра та десятки інших вистав окремих і групових — ось програма мистецького руху у Парижі.

Наші артисти беруть як завжди живау участь у різномірних маніфестаціях мистецького життя. У Тюільріському Сальоні виставляє Левицька та Бурачок. Наша славна малярка виставила кілька прегарних річей у тій своєрідній й питомій зеленій гамі, в якій артистка виявляє рідку віртуозність. Багатство кольориту, співзвучність тепло-зелених тонів, пластична точність образу і декоративна рівновага — ось прикмети представниці старого покоління українських малярів у Парижі.

З польської преси.

А. Новачинський про краківський І. К. Ц.

У вчорашній нашій передовій статті п. н. „Польські ферії і Тасемка“ зазначено м. і. про зв'язок скандального „тасемкового“ процесу у Варшаві з кампанією проти краківського „Л. Курера Цодзенного“. М. і. з нагоди того процесу виступив проти краківського брукового органу відомий польський письменник і ендецький публіцист Адольф Новачинський. У „Газеті Варшавській“ з 10 ц. м. находимо велику його статтю п. н. „Тасемка“, яка не має собі рівної під оглядом безоглядності тону та гостроти обвинувачень: прочитавши таку статтю кожний читач мусить прийти до переконання, що нема у світі більшої гидоти, як отой „найповажніший“ орган „прилюдної opinii“, який розходиться у денному накладі ок. 80.000 примірників...

Бурачок виставив один портрет та один париський краєвид. Маляр робить у своїх працях щораз більший поступ. Деякий реактивний від рух кищу Бурачка від футуристичного епітетаства на шлях чистого малярства та завів маляра мало що не на шлях „реалізму“; навіть у техніці малювання Бурачок засвоїв спосіб дрібноточний цим засобом, але вже краєвид показує нову манеру Бурачка: мазки ширші, фактура простіша, більш легка і спокійніша; фарби знайдені влучно і дискретно контрастовані — загалом краєвид робить сильне враження.

Перебийніс влаштував власну виставу у галерії „Lys Rouge“, зібравши кількадесять образів за 6 років побуту в Парижі. Цей виступ цього маляра дозволяє зробити деякі підсумки його праці від першої його зустрічі з великим Лювром та новітнього малярства аж до останнього дня, коли вже маляр став власним самим. Кольористичний нахил у роботах Перебийніса акцентується щораз більше з кожним роком; його малярство далеко від модного присмаку легко засвоєних засобів, воно повне тої гостроти емоціонального почуття, що завжди відзначає справжнього мистця. Образи Перебийніса, поминаючи те, що вони завжди зроблені бездоганно, притягають до себе своєю непруженим внутрішнім життям, сильною фактурою і характеристичною гамою трохи придушених тонів.

Хмелюк і його дружина виставляють кілька дуже цікавих образів на баржі на Сені. „Le Bouscahier“ — ця пливуча вистава робить серед парижан деяку сенсацію. Що п'ятиці там влаштовують гала-концерт; один з них був присвячений українській музиці. Як завжди українські строї, бандура, хор і українські пісні, чулися над тихою Сеною і неслися геть до Лювру — серця Парижа, зробили на присутніх враження і кинули і нашу українську ноту в бурхливий концерт париського сезону.

О. Л.-ко.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. ЛИПНЯ 1932.

СТ. ЛЕВИНСЬКИЙ.

2)

З японського дому. ДЖІМ.

Дорогий друже! Лягло поміж нами кілька років життя і яких дві тисячі кілометрів... проте ніколи без легкого зворушення не думаю про цю коротку хвилину. Я сидів тоді проти тебе, обличчя гамірного моря, і сказав цих кілька слів, які тільки ти один міг зрозуміти:

— Треба побачити Схід перед смертю...

З того часу ми почали готувати нашу виїзд на Схід. Оправа не була легка. Одиноким джерелом доходів Джіма були вистави Горди. На жаль, весь цей дохід залишався на Монпарнасі, а Джім вертався на село, правда, пийний і вдовошений, але такий-же бідний як передше. Наші шляхи далекої східньої мандрівки залишилися тоді нездійснені.

З тим не меншим запалом шукали ми Сходу у Парижі. Тасемка екзотика обличчя і жестів, думок і слів, хвилювала нас. Коли я став мешкати в японському домі, Джім не минув ніодної нагоди, щоб не відвідати мене. Він приходив до нас між двома чарвами горілки, з неодмінною усмішкою на устах, що висловлювала вагання, чекність, стриманість. Здавалося, що тільки поти принесли його до нас, а мозок прагне чогось іншого, емоцій, пізнання або насолоди забуття, а може тільки горілки. Він був якби живим за-

переченням теорії про свободу людської волі, повний нерішучості, промовчування і вижидання, проте чулий на нюанси слів і вибагливість думки.

На його зустріч виходив звичайно, крім мене, проф. Іто, маленький, лисий, як пристало на вченого, викривлений пароксизмом роблених усміхів і зломаний у звичливо покірливій позіції. На японський лад обмінював він з Джімом три поклони, наперед один довгий, а потім два короткі.

У великій скляній салі Джім почував себе погано. Скло не давало йому ані реліфності тіней, ані дискретції муру, ані широти колірив. Скло вбивав простір поширюючи його в безоконність, а людей і предмети позбавляв звичайного, реального змісту.

Тому ми брали його у кімнату п. Іто, насичену східними бібеліями, і тут, у пририві сочень страховинних обличчя, пащі і очей, що дивилися на нас з усіх кутків кімнати, вони вели свої довгі розмови. Була це правдива приємність слухати їх. Балачка крутилася невпинно навколо одного предмету, доки один добре обдуманий вибух веселости не кидав нею напередлази кризь буйний простір людської думки. Була вона ніби гірська стежка, що довго змієм пнеться у гору і заведе нараз над береги пропасти, тоби очам збентеженого мандрівника відкрити міраж чудового краєвиду.

Коли до товариства долучався Сонічі, цей вічно ненаситний, рхливий і експансивний Со-

кічі, справа ускладнювалася; виривалися проти мандрівок у місто і треба було вибирати між тисяч і одною можливістю нічного Парижа. Часом у такі моменти важкого вагання витягав п. Іто пляшку sake*), пригрівав темнуватий настрій машини і гостив усіх. Джім любив такі алягольні інтермедія, ставав говіркішим і сміявся частіше.

II.

Одного вечора, у час такої інтимної розмови в кімнаті п. Іто, виринула думка піти на чір танків пані Футоми Міцу. Це була слава балетниці, доброї японської школи. Джім відрізу відложив чарку sake і хотів бігти у місто Японці, як звичайно тоді, коли їх земляки виступати не намовляли, але я не відраджував, хоч деякі їх дискретні усміхи давали зрозуміти, що компромітації нема чого боятися.

Виступ заповіджений був на 7½ год вечора і ми мусіли добре поспішати, щоб зайти за час. На біду ще й авто не було під рукою і ми пішли Іхати „метром“. Коли вилізли з підземної станції на Полях Елізаєвських, зовсім смерзало. Річклямі світла у кольорову мозаїку обирали мікрашу вулицю світи, а долиною, збитами рядами йшла залізена армія ант у гору, під парадом мажестат Тріумфальних Воріт.

Театр „Феміна“ битком був набитий людьми; не було ніодного вільного місця. В отій льожі сидів п. Міауно з мученими очима.

* Готілка з риж.

такі співробітники й співредактори ІКЦ, які ще мають свідомість обурюватися на атаки проти свого органу та шукати сатисфакції для своєї ображеної честі. Автор готов станути перед журналістичним судом, але не раніш, як усі журналістичні співробітники ІКЦ в ім'я оборони журналістичної честі виступлять з пресових підпідприємств М. Домбровського та оправдають приєднання до співпраці в них. Вони можуть нпр. оправдатися незнанням, що пресове підприємство посла М. Домбровського постіло, назогово, систематично, під офіційною, північно, переводить шантажі або вимушувати анонсових, Інтератовних оголошень: по-перше на польському уряді; по-друге на урядах сусідючих з нами держав; по-третє на підприємствах, спілках, концертах, трестах промислових, банкових, купецьких, лісних, гірничих, морських, мореплавних, споживчих, підприємствах краєвих і закордонних; по-четверте на політичних партіях; по-п'яте на театральних і видовищних підприємствах; по-шесте на приватних особах, яких зарібок і процедер звязаний з анонсовими й Інтератовними конечностями...

І тут слідує довгий реєстр назвиць, дат і фірм, які є доказовим матеріалом на повище твердження автора про шантажі ІКЦ. Отже маємо там: 1) справу сиринкової кройгерівської поліції (в осені 1931 ІКЦ критикував її, як некорисну, потім хвалив як корисну, потім знову заганяв, аж врешті піяком з нею погодився...); 2) „шантажний процедер з Гарріма-ном“; 3) „шантажування данігської верфи“; 4) шантажування чеського уряду з двократним відбиранням і зворотом дебіту та поміщенням чехословенської статті у червні 1932 р. — після 26-ти статтів з останніми лайками на Чехію і чехів; 5) шантажування прем'єра Вітоса і міністра Кухарського; 6) „шантажування управи великих лісових дібр барона Лібіга у Сх. Галичині й малого „Малопольського Одягового Заводу“; 7) шантажування „Гірничо-Гутничого Союзу“ у Катовицях („18 тисяч плюс стільки і стільки вагонів вугля“); 8) пімсту на якомусь „докторі психології“ Лінгспері, коли він відмовив з'явитися на свій другий виступ; 9) шантажування „Союзу Артистів Польських Театрів“ (ЗАСП); 10) шантажування президента міста Браква й посла ББ. Іж. Ролле; 11) шантажування управи життя Крилиця, яка не платить назлого анонсового окупі; 12) „посла Маріян Домбровський обікрав шість французьких авторів, окликаючи фальшивинишном приписи літературної конвенції з Францією, але для ІКЦ сфальшовано теж для патріотичної „сензації“ після лист Л. Д. Троцького-Бронштайна“; 13) димісичне шантажування Польського Радія; 14) шантажеві інвективи на румунському уряді, які що міністерство закорд. справ мусіло тихцем перепрошувати румунський уряд. Ітд. ітд.

На волонів шкіри, як то кажуть, не списав би всіх лайдацьких операцій, гешефтів того „органу“, як про себе кажуть — „незалежного“, — незалежного досі від державної прокуратури.

„Матка“ Гастоном Делявалі і вони прийняли час до себе.

Перші танки пані Футони дивували нас, розсміювали. На сцені стояла мала кольорова дівчина, вся крита рокишними, золотом галтованими кімоно. Навозила думок про виставові магазини великих магазинів. Її зачіска була штудером будовою з чорного волосся, величезних коштовних шпильок і гребенів. Вона ритмічно рухала малим віялом.

Японці танцюють раменами і руками. Наші жінки шукати у танку пластики, а діставали замість неї майстерно інтерпретовану казку. Пані Футона дріботіла нестерпими ніжками, оповідала шість малих реченьками, захоплювала нас своїми рухами. Поволі очі звикали до нової там колірів і жестів, японські танки виглядали нам трохи характернішими танки модерної Європи; проте ми питали ще вершуче: чи це чи хореографія?

Діти стояли мовчазно, сперті об стіну зночі. Я здогадувався, що бачили його очі. Це була одна з мальовничих форм „нашого“ Сходу, що кликав нас знову могутнім голосом до себе. Оди маленька японка серед сцени, чи не була це одна з інкарнацій далекої азіатської тайни. Що ж П. розповідали ми скрізь, навіть у театрі власної душі? Ось ставала вона знову перед нами у всій матеріальній своїй красі. Ритміку рухів, колірів і кімоно, чи не знали ми вже щось з фантазматорії неспрошаних почей, із неспіваних наших серцях? (Продовження буде)

А наважуючи знову до варшавського процесу Тасемки А. Новачинський починає:

„Адміністрація ферайна (американський термін — спілка, компанія, — говорено про це у варш. процесі — прим. Ред.) краківського Тасемки борониться тепер ріжнородними аргументами, а саме тим, що шодня цюке на німців і українців „народовими“ аргументами (відкреслення наме — прим. Ред.), і тим, що в Парижі теж є такий „Дедекта“, і тим, що цей і той бульварний організм теж бере у відлілі „Оголошення“ хабарі. Також і тим, що в Будапешті чи Букарешті теж були часописи, які помішували куперські анонси, або тим, що Устрік був „більшою каналею“, а Кастіаоне чи Бозель (міжнародні фінансист-обманці — прим. Ред.) зібрани на гірших свинствах ще більший маєток, „і що азагалі краще, коли є в Польщі один такий злив, одна кльовка, замість того, щоби моральний гній, корупція, криміналістика, апотеозування злочинності і реклами злочину розливалися по всіх часописах...“

...А бачите наймиліші, коли вже у Варшаві злязали до „малого Домбровського“, до „Домбровського на Керцеляжу“, то всетакі мусять взятися і до „Тасемки на Польщу“, себто до посла Маріяна Домбровського і до його ферайни та дінтобри...

...Ані держава, ані уряд, ані ББ., ані Галичина („Малопольська“ — Ред.) перед українцями і перед чехами, ані старенький Краків такої і тимі засобами оборони не погрібує...

Не знати, чи Маріян Домбровський вніс або внісе скаргу проти Адольфа Новачинського за такі компліменти чи ні. Гадаємо, що радше ні, бо його останні пресові процеси скінчилися для того „краківського Тасемки“ великим скандалом. Зрештою, це одна з тих справ, в яких навіть виграний — програє: бо ніякий судовий засуд противника не може змити ганьби, що азагалі могли зродитися такі підозріння і виринути такі обвинувачення.

Але п. Домбровському це байдуже: він і його найближчий помічник з ІКЦ, п. Рубель, є даліше послами ББ, він є даліше фундатором нагород на репрезентаційних спортивних імпрезах, даліше є власником кількох люксових авт і даліше — тероризує польську прилюдну опінію, виступаючи як її головний речник і виразник.

Переговори між Ірландією і Англією розбились.

ЛЬОНДОН (ПАТ). В субту 16. липня ц. р. приїхав до Лондону прем'єр Ірландії Де Валера і негайно почав переговори з Мекдональдом, які тягнулися три години, але не увінчалися успіхом. Де Валера домагався, аби англійський уряд зніс високе мито, яке наложено на ірландські товари з хвилюючою похлипанією комісії, яка розслідить ірландські довги, належні британському скарбові. Знову Мекдональд погоджувався з цим домаганням Де Валери, але під у-

ВІЗИТА МІН. ЗАЛЕСЬКОГО У ПРЕМ'ЄРА ЕРІО.

Польська преса повідомляє, що в суботу 16. липня ц. р. мін. Залеський зложив візиту прем'єрові Еріо з метою провітрити погодоску, пачебто англійсько-французьке порозуміння обіймало співпрацю лише п'ятьох європейських великодержав. Еріо заявив, що приступачні інших європейських держав до льозанської угоди і їх співпрацю з великодержавами візьмуть теж під увагу.

Калінін про більшовицьку правозовість.

МОСКВА, ПАТ. Президент Центрального Виконавчого Комітету СРСР Калінін виголосив в комуністичній академії реферат про декрет „революційної правозовості“. Калінін заявив, що лиш соціалізм бере в оборону одиначу, а зате капіталізм береже можонки з грішми. Тому Калінін заявив, що кожний громадянин СРСР, повинен відчувати, що держава обороняє його за допомогою своїх інституцій, а щойно тоді оголошені декрети принесуть якнайкращі висліді.

Амнестія — у Франції.

ПАРИЖ, ПАТ. Уряд зложив у палаті проєкт закону про амнестію для проступків, поповнених перед 7. червня ц. р.

ДЕСІНТЕРЕСЕМАВ НІМЕЧЧИНІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ РОЗБРОЄННЯ.

БЕРЛІН, ПАТ. В суботу 16. липня ц. р. на засіданні кабінету вироблено інструкцію для німецької делегації в Женеві. Нім. делегат амбасадор Надольний дістав жказівки десінтересав Нїмецьчини щодо дальших нарад розбровевої конференції на випадок непризнання Нїмецьчини ріаноправности в зброєнні.

ПЕРЕД ЗАХОПЛЕННЯМ ВЛАДИ ГІТЛЕРІВЦЯМИ.

ЛЯЙПЦІГ, 17. 7. ПАТ. Провідник гітлерівців Готфрід Федер на передвиборчій вічу заявив, що „до виборів до Райхстагу може навіть не прийде. Ще одна краплина і наша терпелівість увірветься. За 14 днів скінчимо з червоною гидрою. Якщо не занекають терору, голови провідників лівниці покотяться по вулицях міст і сіл“.

Французький журналіст про льозанську угоду.

ПАРИЖ (ПАТ). Французький журналіст Пертіна в „Еко де Парі“ застановляється чи льозанська угода про співпрацю є доступна для всіх європейських держав, чи лише для п'ятьох європейських великодержав, себто Англії, Франції, Німецьчини, Італії та Бельгії, як це заявив англ. міністр закорд. справ Саймон у палаті громад. Якщо всі держави допущено до спів-

праці, тоді слід змінити текст льозанської угоди, якщо ні, тоді Мекдональд хоче втягнути Францію до ревізії версайського договору, що довело би зрівняння союзу між Францією та Польщею, Чехословаччиною, Югославією і Румунією. Тому Пертіна домагався, аби Польщу допущено теж до співпраці.

МИТНА ВІЙНА МІЖ АВСТРІЄЮ І МАДЯРСЬКОЮ.

ВІДЕНЬ (ПАТ). Переговори між Австрією і Мадярщиною, з метою заключити нову торговельну угоду розбились. Австрія наложива високі мита на імпортовані з Мадярщини товари, аби рятувати свій бюджет перед дефіцитом. Зірвання переговорів викликало на Мадярщині велике обурення і одночасно знижку ціл ярини та овочів до половини. Тому аграрні круги накликають уряд до репресій проти Австрії і визнають мадярських літників покинути літницька в Австрії.

ВБИВСТВО ЗА СПАДЩИНУ.

В п'ятницю 15 липня ц. р. в селі біля Коломиї Василь Чужий вбив вистрілом з кріса через вікно Кляру Вагнер, яка положила вже спати. На місце злочину приїхала негайно судово-лікарська комісія. Причиною вбивства був довголітній спір між Клярою Кестен і її братом Львом Кестеном. Лев Кестен програв справу за спадщину зі сестрою в суді і не міг цього переболіти. Тому наняв Василя Чукура, який вбив Кляру Вагнер. Поліція арештувала Кестена і Чукура, які до вини не признаються.

ПОЛІЦІЯ РОЗГАНЯЄ РОБІТНИКІВ ГАЗОВИМИ ГРАНАТАМИ.

ВАРШАВА (ПАТ). Вже від кількох днів тягнеться італ. страйк робітників у Пабианцях у фабриці Круше і Ендер, яку робітники опанували. Страйкуючі робітники не хотіли допустити до праці інших робітників і тому поліція усунула страйкуючих за помічю газових слізьних гранат. Підчас сутички з поліцією кількох поліцаїв попарено слізьним квасом.

БУРЯ НАД ВАРШАВОЮ.

В суботу лютувала над Варшавою велика буря з громами, так що ушкодила електричний в Прушкові, а радіола стайя в Рашині перервала надання аудіцій. У Варшаві грім убив дві особи і залетів теж через антену до помешкання Крашевського та спричинив пожежу.

ГУРАГАН У ЛЬВОВІ.

В неділю 17. липня ц. р. надтягнула до Львова гураганова буря зі зливним дощем і гримзами. Громова вибухнула дещо страху мешканцям, які прокинулися зі сну, аби позамикати вікна. Зливний дощ падав біля пів години. Тим разом обійшлося без жертв у людях.

ОСТАННІ ВІСТІ

АМЕРИКА НЕ ПРИЗНАЄ БІЛЬШОВИЦЬКОГО УРЯДУ.

Заходи більшовиків в Америці.

НЬЮ-Йорк, 17. 7. ПАТ. Американська преса подає звіт з діяльності нью-йоркського промишловця полк. Фридриха Поппе, який вів переговори з більшовиками, аби Злучені Держави признали більшовицький уряд. Кореспондент „Нью-Йорк Таймсу“ повідомляє, що Поппе перед виїздом до більшовиків предложив свої пляни державному департаментові, але не дістав відповідей від секретаря закордонних справ. Поппе конферував теж із сенатором Борагом, прихильником признавання більшовицького уряду. Але уряд Злучених Держав не думає вислати неофіційного представника до СРСР, ані не бере під увагу признавання більшовицького уряду так довго, доки більшовики не занекають революційної пропаганди в Злучених Державах.

БЮРО ДОМАГАТЬСЯ ВИПУЩЕННЯ 2 МІЛІАРДІВ СКАРБОВИХ БОНІВ.

З Парижа повідомляють, що міністр скарбу зложив проект у парламенті, аби випущено на 2 мільярди скарбових бонів, щоби покрити конечні виплати тому, що Німеччина не заплатить цього року відшкодувань. Фінансова комісія парламенту прийняла проект уряду, який прийде під наради парламенту у вересні ц. р. Сподіються, що парламент погодиться з урядовим проектом.

АНГЛІЄЦЬ ГОЛОВОЮ КОМІТЕТУ СВІТОВОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА (ПАТ). Рада Ліги Націй вибрала головою Комітету Джона Саймона, який має за завдання підготувати світову господарську конференцію. Англієць Джон Саймон прийняв збір Ради Ліги Націй.

ПЛАТНІ ДЛЯ УРЯДОВЦІВ З ДОЛИНИ.

Варшавський щоденник „АВЦ“ доносить, що міністерство скарбу розглянуло вже та затвердило проект виплати платень урядовцям з долини. І так проект передбачує виплату платень урядовцям з долини покищо через три місяці, платні в трьох ратах.

Платню за серпень виплачено би згідно з проектом щойно 10. серпня ц. р., платню за вересень щойно 20. вересня ц. р. а платню за жовтень аж 31 жовтня. Опісля платні мали би бути плачені з долини. Перевішивши цей проект в життя, міністерство скарбу заощадило би біля 100 мільонів золотих.

НОВИЙ КУРАТОР У ЛЬВОВІ.

Польська преса повідомляє, що львівського куратора Степана Свідерського перенесено до міністерства освіти у Варшаві. На його місце

прийде до Львова куратор з Лодзі Юрій Гадомський. Зміни на становищах кураторів відбуваються тому, що міністерство освіти перевело реорганізацію шкільних округів. І так звинено три шкільні округи, а саме: волинську, лодзьку і поморську. Лодзьку округу получено з варшавською.

ОБМЕЖЕННЯ В АДВОКАТУРІ.

Польська преса повідомляє, що новий закон про адвокатів надає міністрові справедливості, на внесок початкової адвокатської ради замикає лісту адвокатів у поодиноких округах окружних судів на необмежений час. В дійсності новий закон замикає доступ адвокатським кандидатам до адвокатури. Тому Східній Галичині загрожує в адвокатурі „нумерус кляузус“, бо тут в найбільше адвокатів.

ЖАХЛИВИЙ ЗЛОЧИН.

ЛЮБЛИН, 17. 7. (ПАТ). В лісі біля села Любін гміни Вишви знайдено під стосом хворосту розложеного трупа жінки і дволітньої дитини. Доходження устійнили, що це Анна Ямайчук зі села Дубинка зі своїм сином Антоном. Їх вбив коханок Буквацький чи пак Сидорук. Арештований признався до злочину.

СМЕРТЕЛЬНІ СТРИЛИ ПОЛІЦАЯ.

В неділю, 17. липня ц. р. біля 12. год. на сіножати між Збоїсками і Габрієлівкою застрілив поліцей 20-літню дівчину Євгенію Пелех, яка вертала в ночі з кількома робітниками до дому. Поліцей стріляв тому до робітників, бо його зневажили. Ранену дівчину відвезли негайно до шпиталю, але вона по дорозі вмерла. Поліцей відведено теж до шпиталю. Ведуть слідство.

АРЕШТОВАНИЙ НОТАР НА ВОЛІ.

В суботу 16. липня ц. р. слідчий суддя Губль випустив на волю арештованого молодого нотаря Адама Маєра тому, що суд прийшов до переконання, що арештований був лише знаряддям у руках вирафінованих обманців. Станувши на тому становищі, суд звільнив Адама Маєра тому, що арештований не поповнив каригідних учинків і буде потягнений до дисциплінарної відповідальності перед нотаріальну палату. Доходження виявили, що арештований виплатив депозити сторонам, але брали їх теж обманці і тому Адам Маєр мусів докладати зі своїх коштів.

БІРЖА.

Гроші.

Ам. дол. 8.89—8.89.50, кан. дол. 7.60—7.65, ч. кор. 0.26.33—0.26.50, фр. фр. 0.35—0.35.20, шв. фр. 1.72.80—1.73.20, ф. шт. 32.20—32.50, лед. 0.05—0.05.50.

Золото. 20 кор. 38—38.50, 20 фл. 36—36.50, 10 рубл. 48.50—49.

Срібло. Австр. кор. 0.33—0.33.50, 5 кор. 1.70—1.75, фл. 0.90—0.96, руб. 1.45—1.50, коп. 1.10—1.20.

СПОРТ.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЧОРНІ—УКРАЇНА 3:1 (2:1)

Товариські змагання, розіграні за призначенням Об'єднання вильових резервних сил, Україна без Ланчука, Цимбалі, Вербова і Сиротки, яких місця зайняли: Мурський (на середині нападу), Максимів, Вовк і Дидько. Ланчук у першій половині на середині походу, другий на крилі. Гра в першій половині відбулася перевагою Чорних, у другій більше вирізнявся чому Україна мала багато гарних моментів і збрив шале, однак напад її або перестрілював або стріляв воротареві в руки. В Україні були добрі оба Гоцькі в нападі, Підлисський на мочі і Сич на обороні. Несподівано гарно держався увесь час Лисик, а також Воробець, що гра на його місці у другій половині на середині походу. Мурський за повільний, розігрався шовком в другій половині. Одинокого гола стріляв для України серед замішання під воротами Мурський. Видців до 500. Суддя п. Мейкек.

Львів, Гасмоней—Світець 3:2 (2:1).

ЛІГОВІ ЗМАГАННЯ.

Львів, Погонь—Варшавлянка 2:0 (1:0).

Краків, Висла—Рух 1:1 (0:0).

Познань, Варта—Польонія 2:0 (1:0).

МІЖМІСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Краків, Краків—Вакер (Відень) 2:0 (2:0).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

В неділю 17. липня ц. р. помер на Знесінні Петро Лунь, будівельний підприємець, по діді і тяжкій недугі, заосмотрений Найса, Таймми, проживши 58 років. Покійний як саймон і вельми діяльний українець, був членом усіх культурно-освітніх товариств та членом осмником і добродієм читальні „Просвіта“ на Знесінні. Теж на полі громадянської праці Покійний працював невтомно як довголітній радник громади Знесіння та брав живу участь в організуванні українського міщанства, як активний член Народньої Організації українців міста Львова, Міщанського Брацтва і Т-ва українських власників реальностей у Львові. Похорон відбудеться у вівторок, 19. липня ц. р. в год. 4. попол. на цвинтар на Знесінні, у якому прохують дружина і діти кривних, знайомих і товаришів узяти численну участь. Земля Йому пером.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА БІДНИХ МІСЬКИХ ДІТЕЙ, що потребують свіжого повітря і зложіть лоту на „во Вакаційних Осель“ на руки п. Пашківської, Львів, Чарнецького 26.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 19. ЛИПНЯ 1932.

ВАСИЛЬ НЕМИРОВИЧ-ДАНЧЕНКО.

БОГ—МІСТО.

(Казка далекої пустині.)

Багато словених іклів невідомо відки тягли до нього чорні племена та, складаючи їх під стінами, забивали себе самі в ланцюги вічного рабства, щоби служити йому. Імя Царя-Міста дав йому Аллах, але місто стало таке пишне від багатства, сили і слави, так загорділо на свою велич, що його люди стратили достатку розум. Вештаючись вочима по вулицях, вони схилили голови, щоби не зачепити ними небесних зір. На їхніх устах висіло золото і вони перестали чути скарб аридарства й голосиння неволі. Їх очі були такі осліплені вічним оглядванням своєї пишноти, що вже не замислювали безмірного горя пустинь, випалених неситством... Пророк вочима спускався в міхрабі своїх джаміях і бачив усюди погаслі лампади і сміття на килимах. Люди в своїй гордості перестали давно вже молитись, а розговістії та ліниві мулли²⁾ забули засвічувати святі вогні... Озира висохла... Замки склених бронзових дверей заржавіли і навіть голоси мушкетерів³⁾ не будили з мармурового мінарету розмовних багачів... Дійшло до того, що горді столиці соняшних пустинь мало вже було зватися Царем-Містом... Воно привласнило собі трізне імя Бога-Міста і забувши свої мечети, наказало підлеглим султанам збудувати йому храми, поклонятися в них не Аллахові, імя якого Ади—Єдиний, а Богові-Містові, світаві землі, огорченій світа... Саме сонце приналежало воно слу-

жити собі, дало йому титул свого намісника на небесах... Милосердий пророк хотів схаменути панич своєю силою й владою володарів пустині. Він послав туди співаків виказувати їхню нещастя і ці біля порогу палат проклинали гордість і жорстокість... Але солодкі пісні та подзвін браслетів нещасних альмей заглушували слова великого гніву... А коли вони під кінець доходили до слуху володарів, то ці приказували рубати голови післяланців пророка і встромляти їх — невидючим очима до пустині — на залізі гаки кріпосних зубців. Аллах знав це й бачив, але мовчав. Єдиному не хотілося засмучувати свого пророка...

III

Але йшли роки немов хвилини перед оком Всесильного.

Ціла пустиня від Гадамеса до Місіра, від Лісине до берегів Нумідії⁴⁾ стогнала під гнітом злоби Бога-Міста. Там для аридарів найлекша кара була смерть, вона визволяла від мук життя, а за слово ждало там — мовчання в тюремних застінках, де за катуванням допитували обвинувачених людей, або залізі гаки на зубцях фортеці і за мурах багатих міст. Пісня муслила наче змія плазувати під ногами державців, але не сміла їх жахувати під ногами державців, але не сміла їх жахувати. Рабів, яких у данину досилали Магреб і Барна, не було де дівати й їхнім тілом годували по ночах львів, що наближувалися до Бога-Міста. Як тільки заходило за далеким Атласом⁵⁾ сонце, збігалися сюди хизаки пустині та ред було чути під баштами, з яких скидали живу їжу. Часто, коли не ставало місця для нових в'язнів, гнали львів заковані в залізо комонники довгими спісами в тюрми, де під морочними склепіннями на камінних плитах сиділи в'язнені безвинні й вину

⁴⁾ Нумідія — королівство у північній Африці, колись провінція римлян, тепершня Алжирія. Нумідія, на знаменні італі на конях.

⁵⁾ Атлас — горіста у північній Африці височина, яка тягнеться через Марокко, Алжирію й Туніс; найвищий вершок зветься Міятеб височий на 2.800 метрів.

ваті. Війників і співаків однаково рвали голови звірками — і коли за декілька днів випалада ростей Сагари з тих казамет — ждали під їх каменними склепіннями нові тюрми в'язнів своїм життям на залізні крові плитках...

І нову мчали роки наче хвилини перед оком Всесильного.

— Що діється в Місті-Царі? — спитав Ади знову великого пророка.

— Підемо туди... Пізнаємо, чи є в тому місті нечесті боля кілька праведників...

— Ох, Єдиний, у пустині вже немає Царя Міста...

— А відкіляж стогони й ридання, що немов удуршливий дим під мокрого дерева на багаті доходить до неба?

— Місто назвало себе Богом... Бог-Місто знає тебе... У його мечетах росте трава, а міщанів не накликають мушкетерів до молитви... У лонній джамі на мармурах, під описаними склепіннями танцюють альмей... Там усі — як черви у багні — бабляються з грісі та слухають.

IV.

Аллах і Магомет, його пророк, вийшли за головну вулицю білих палат вчасною годину ранку, коли сині тіні шпирів бігли в небо і зіогнистого проміння сонця, а чинні кати в чорних садах наповняли їхню прохолоду своїм подихом.

І як тільки прокинулося життя, ставало перед очима Аллаха звичайне, як щодня стріхиття Бога-Міста. Жабрами змирили на білих площах з голоду, склених рабів багатими містами на роботи. Посічених, але непомучених, а потягли кати до стін базарів і читали, щоб потягнути засуджених заткнути на залізі гаки і потягнути собакам. Радісно зустрічали смерть да винути собакам. Радісно зустрічали смерть да винути собакам. Радісно зустрічали смерть да винути собакам. Радісно зустрічали смерть да винути собакам.

(Докінчення буде).

Перека. з рос. мови Ів. Ставничий.

¹⁾ Джамія — мечет у магометан, святища.

²⁾ Мулла — магометанський священник.

³⁾ Мушкетер — магометанський духовник, що з великою жвавістю захищає джамію магометанської віри до смерті.

